

både havørred og laks i Holtum Å. (Medianminimum 3.433 l/s).

Beregningspunktet for Fjilstervang Farveri er Vorgod Å omkring Nr. Vium dambrug, da det er her, der de seneste år har været den største koncentration af laks i Vorgod Å. (Medianminimum 1.588 l/s).

Beregningspunktet for Skjern Tricotagefarveri er i Skjern Å ved det kommende udledningssted i henhold til skitseprojektet for »Skjern Å Naturprojekt«. (Medianminimum 16.192 l/s).

Beregningspunkterne og udledningerne fremgår af vedlagte kort 2.

Sammenligningen er foretaget ud fra dels den målte gennemsnitlige udledning i 1996, dels den tilladte udledning i henhold til virksomhedernes miljøgodkendelse.

Sammenligningen fremgår af vedlagte figur 1 til 4. Den resulterende koncentration i recipienten er generelt mg/l for de enkelte parametre. For vandmængde er det et forholdstal, der fortæller, hvor meget det udledte spildevand er fortyndet. For tot P og tot N er der tale om forholdstal i forhold til den udledte døgnmængde. Det bemærkes, at ikke alle metaller og tungmetaller er målt for alle udledninger. Sammenligningen af den målte udledning i 1996 af de tre farverier fremgår af figur 1 og figur 2. Ved udledning til Skjern Å vil den resulterende koncentration være lavere og i nogle tilfælde væsentlig lavere fra Skjern Tricotagefarveri end fra de øvrige farverier i deres beregningspunkter. Efter fortynding udgør den resulterende koncentration fra Skjern Tricotagefarveri kun mellem halvdelen og 1/3 af den resulterende koncentration fra henholdsvis Fjilstervang Farveri og Martensens Fabrik. Kun for klorid ligger niveauet fra Skjern Tricotagefarveri mellem de to øvrige farverier. Niveauet for alle tre farverier er dog væsentligt lavere end baggrunds niveauet i Skjern Å, der i miljøgodkendelsen for Fjilstervang Farveri angives at ligge på 29 mg/l.

Sammenligning af den tilladte udledning mellem de tre farverier ud fra deres miljøgodkendelser fremgår af figur 3 og figur 4. Her vil den resulterende koncentration fra Skjern Tricotagefarveri direkte til Skjern Å ligeledes ligge væsentligt lavere, end tilfældet er for de 2 øvrige farverier i deres respektive beregningspunkter.

Det skal samtidig erindres, at fortyndingsforholdet for spildevandet fra Skjern Tricotagefarveri i dag er 10 gange mindre ved udledning til

Sydlig Parallelkanal end ved en kommende udledning direkte til Skjern Å. Så forventes der et problem i forhold til Skjern Å, må der i høj grad forventes et problem i Sydlig Parallelkanal, hvilket vil være i konflikt med dels Regionplanen, dels miljøgodkendelsen til Skjern Tricotagefarveri, hvor det er anført, »at en forudsætning for tilladelsen er, at udledningen på grund af Sydlig Parallelkanals målsætning som passagevand for laksefisk ikke må virke som en kemisk barriere, der kan forhindre opgangen af fisk til ovenforliggende strækninger«.

Der er ikke umiddelbart noget der tyder på, at der er kemisk barriere i Sydlig Parallelkanal, da der bl.a. i 1996 var en stor opgang af helt helt op i Kjelstrup Bæk (tilløb til Sydlig Parallelkanal opstrøms udledningen fra Skjern Tricotagefarveri). For havørred er det vanskeligt at vurdere en evt. påvirkning, da der i mange år kun har været en meget lille opgang af havørred til Skjern Å og sandsynligvis også til Sydlig Parallelkanal.

Set ud fra sammenligningen af udledningerne fra de 3 farverier i Skjern Å-systemet, sammenholdt med de lokaliteter, hvor der forekommer laks og havørred, er der ikke umiddelbart noget der tyder på, at en udledning fra Skjern Tricotagefarveri direkte til Skjern Å vil få betydning for opvandingen af havørred og laks som følge af en kemisk barriere. Modsat kan det konkluderes, at såfremt det frygtes, at en direkte udledning fra Skjern Tricotagefarveri til Skjern Å vil få betydning for opgangen af laks og havørred, er der i høj grad grund til at bekymre sig om udledningerne fra øvrige farverier. De beregnede værdier i beregningspunkterne er væsentlig højere end tilfældet er for Skjern Tricotagefarveri med direkte afløb til Skjern Å.

Beregningspunktet for Martensens Fabrik skal flyttes nedstrøms Sdr. Felding, hvis der skal opnås en fortynding som svarer til fortyndingen og koncentrationsniveauet ved Skjern Tricotagefarveri's direkte udledning til Skjern Å. Strækningen fra Sdr. Felding og op til Skarrild opfattes som en af de vigtigste gydestrækninger for laks i Skjern Å-systemet.

Konklusion

Som det er beskrevet oven for, er der en lang række eksempler på, at spildevand på en eller anden måde kan påvirke vandringen hos laks og ørred, dels spildevand hvor det ikke er klart, hvad det specifikt er, der påvirker fiskene, dels